

~~De Standaard~~

De Morgen

De Financieel Economische Tijd

Workaholic Pascal Lamy, de Europese commissaris voor de Handel, gaat elke dag een eindje lopen om zijn conditie op peil te houden. Leo Cendrowicz probeerde hem bij te houden en legde hem hijgend en puffend enkele vragen voor. „Ik word kittelorig als ik niet elke dag kan gaan lopen.”

HET is zo goed als onmogelijk om met Pascal Lamy een lunchafspraak te versieren. De Europese commissaris voor de Handel houdt er een Spartaanse levenswijze op na, zowel op kantoor als daarbuiten. Hij is gek op schimmelkaas, chocolade en wijn (vooral Château Margaux), maar zijn echte passie blijkt brood te zijn.

„Ik ben een echte broodfanaat”, zegt hij. „Ik sla nooit een maaltijd over, maar als ik geen tijd heb, eet ik gewoon bruin brood. En brood, of een equivalent ervan, vind je overal ter wereld. Gisteren nog had ik een vergadering in Luxemburg. Toen ik rond de middag terugreed, heb ik in de wagen een vijftal sneetjes brood gegeten.”

Geen lunch dus, met Pascal Lamy. We besluiten dan maar met hem een eindje te gaan lopen. Dat past beter in zijn huidige werkschema: zelfs voor zijn doen heeft hij het de laatste tijd bijzonder druk.

Onlangs was hij in Doha, de hoofdstad van het Golfstaatje Qatar. Daar overtuigde hij de rest van de wereld om een ambitieus plan te ondertekenen voor toekomstige gespreksrondes over de wereldhandel. Hij was in elk geval goed gewapend voor die opdracht: hij was tien jaar lang de rechterhand van voormalig Commissievoorzitter Jacques Delors, en bouwde toen een schrikwekkende reputatie op. Hij werd ooit de „Exocet van Delors” genoemd, naar de raket van Franse makelij waarmee de Argentijnen zoveel schade aanrichtten in de Falklandoorlog.

Als hij in het park vlakbij de Europese wijk in Brussel over de aardeweggetjes holt, kan de pezige Lamy wat afstand nemen van zijn dagelijkse beslommeringen, en de dingen vanuit een ander perspectief bekijken.

„Het is eigenlijk een soort meditatie, of een mentale voorbereiding op wat komen gaat”, zegt hij terwijl hij zijn ademhaling zorgvuldig doseert. „Als ik loop, denk ik na over hoe ik de zaken moet aanpakken. Veel mensen vinden lopen een saaie bezigheid. Dat is ook zo, als je niks hebt om over na te denken.”

Komt een interview dan ook ongelegen tijdens het joggen? Hij lacht, een zeldzaam teken van menselijkheid bij Lamy. „Ik kan wel wat aan *timesharing* doen”, zegt hij met een brede glimlach.

„Ik ben niet één en al machine.”

Lamy is in het verleden een autocraat genoemd en een bullebak. Toen hij voor Delors werkte, werd hij vaak vergeleken met de beruchtste historische figuren van Europa: Colbert, de minister van Financiën van Lodewijk XIV; Torquemada van de Spaanse Inquisitie; en Machiavelli, de Italiaanse *Consiliere* wiens naam synoniem is geworden met vals politiek gekonkeloes. Lamy lijkt trouwens sprekend op Machiavelli.

„DE ANTIGLOBALISTEN
STELLEN DE JUISTE
VRAGEN, MAAR ZE
GEVEN DE VERKEERDE
ANTWOORDEN”

Toch heeft nooit iemand getwijfeld aan zijn intelligentie, ijver en toewijding. Tegenwoordig is hij vaker in het buitenland dan in Brussel, en binnen de Europese Commissie geldt hij als één van de allergrootsten. Hij wordt afgeschilderd als een koene ridder die naar de uithoeken van de aarde trekt om een nieuwe ronde in de gesprekken over de wereldhandel op gang te trekken. Het enige punt van kritiek komt van zijn naaste medewerkers, die zijn onleesbare handschrift niet kunnen ontcijferen.

De bijeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in Doha is volgens de meeste waarnemers een succes geworden. Er is een basisakkoord bereikt voor een nieuwe gespreksronde over de wereldhandel. Maar twee jaar geleden, bij de WTO-top in Seattle, kwam Lamy aan in een stad belegerd door antiglobalisten. Hij was toen pas twee maanden Europees commissaris voor de Handel. Hij negeerde de molotovcocktails, het aardgas en de avondklok en werkte naarstig verder. Maar de WTO-top in het Congrescentrum van Seattle verliep even chaotisch als de protestacties op straat. Na de bijeenkomst was Lamy vastbesloten de „middeleeuwse” besluitvorming van de WTO aan te pakken.

Sindsdien houdt hij zich bezig met een aantal prangende thema's

INTERVIEW MET PASCAL LAMY, EUROPEES COMMISSARIS VOOR DE HANDEL

De kruisvaarder van de wereldhandel

die de bijeenkomst van Seattle in de war stuurden. Zo zag hij in dat het van essentieel belang is om de steun van de ontwikkelingslanden te hebben. De stemmingen in de WTO gebeuren immers bij consensus en tweederde van de lidstaten zijn derdewereldlanden. Hij reisde de wereld af met de boodschap dat de ontwikkelingslanden hun voordeel konden doen met de wereldhandel en dat het in hun eigen belang was om hun grenzen open te stellen voor buitenlandse goederen: dat zal volgens Lamy hun levensstandaard ten goede komen.

Lamy nam ook de moeite om te luisteren naar verschillende stromingen binnen de antiglobaliseringsbeweging. Volgens hem stellen ze de juiste vragen, maar geven ze er zelf de verkeerde antwoorden op. Lamy pleit voor samenwerking tussen alle partijen:

globalisering is niet per definitie een goede zaak, maar hij is ervan overtuigd dat we het fenomeen door samenwerking in de hand kunnen houden. Beheersende globalisering, noemt hij dat.

„De toenemende macht van de niet-gouvernementele organisaties boeit me uitermate”, zegt hij. „Als ik een half jaar vrijaf kon nemen, dan zou ik een boek schrijven over de ngo's, over hoe ze ons sociaal-economisch systeem perfect aanvullen.” Hij zou ook het fenomeen van het schuldgevoel van naderbij willen onderzoeken: de bevolking in de industrielanden wordt rijker, ouder en heeft veel vrije tijd.

„Er heersen heel wat schuldgevoelens in ons systeem”, zegt Lamy. „Dat is normaal, toch in onze christelijke samenleving. De ngo's spelen daar veel handiger op in dan de politieke partijen, de vak-

bonden of de kerken. Er is een strijd aan de gang om marktaandeel in schuldgevoel in te pikken. Bijzonder interessant, allemaal.”

Lamy volgt al langer dan vandaag de internationale politieke trends, en daarin onderscheidt hij zich van de meeste van zijn collega's in de Franse Socialistische Partij. Hij is een man van sterke overtuigingen, maar hij stond altijd al open voor nieuwe ideeën en is een ware kosmopoliet.

Toen hij twintig jaar geleden in de politiek stapte, was het onder Franse socialistische bon ton om zich af te zetten tegen de Verenigde Staten. Maar Lamy pleitte altijd voor marktgerichte oplossingen, naar Amerikaans voorbeeld. Zijn ideologische visie sluit nauw aan bij die van de Britse premier Tony Blair, geeft hij zelf toe, hoewel hij niet graag een politiek etiket krijgt opgekleefd.

Lamy beweert dat zijn politieke overtuiging nauwelijks is veranderd sedert zijn studententijd. Hij was toen ook al politiek actief binnen de Franse linkerzijde, maar hij nam nooit deel aan de studentenprotesten in Parijs in 1968. Hij gaf er toen al de voorkeur aan het systeem van binnen-uit te veranderen.

Zelfs toen hij begin de jaren tachtig zijn eerste politieke functie bekleedde als ministerieel medewerker, pakte hij de zaken pragmatisch aan. Hij gaf er de voorkeur aan het beleid aan te passen aan de wereldeconomie in plaats van de meer doctrinaire paden van zijn collega's te bewandelen. „Ik maakte mijn analyse vanuit een rationele visie”, zegt hij daarover. „In die periode klemde bij mij het idee dat handel meer deel moest uitmaken van het beleid.”

Via de beste Franse scholen be-

landde Lamy in de politiek. In 1983 ging hij aan de slag op het kabinet van Jacques Delors, die toen minister van Financiën was. Wat later plukte premier Pierre Mauroy hem daar weg, nog later vervoegde hij Delors weer in Brussel. Daar bouwde hij zich al snel een reputatie op als intellectuele bullebak, en kreeg het verwijt dat hij de regels naar zijn hand zette om in de Commissie zijn zin door te drijven. De Franse zuivelfabrikant Fléhard ontliet een boete van miljoenen euro, volgens sommigen nadat Lamy persoonlijk tussenbeide was gekomen. Dit jaar onderzocht de antifraudecel van de EU die zaak, maar ze slaagde er niet in enig bewijsmateriaal te verzamelen dat rechtstreeks naar Lamy wees.

Er kwamen nog meer aantijgingen. Lamy zou zijn contacten in de Commissie gebruikt hebben toen

hij in 1994 aan de slag ging bij de noodlijdende bank Crédit Lyonnais. Het enige wat we over die periode met zekerheid weten, is dat Lamy heeft bijgedragen tot de wederopstanding van die bank en het pad effende voor de privatisering van de financiële instelling.

Frankrijk is volgens velen de meest protectionistisch ingestelde lidstaat van de Europese Unie, waardoor de benoeming van Lamy tot commissaris voor Handel als een verrassing kwam. Maar sommige waarnemers vonden het een slimme zet: wie beter dan een Fransman kan Parijs overtuigen om open te staan voor marktgerichte initiatieven?

Terwijl we door het park lopen, denkt de Europese commissaris terug aan zijn eerste opdracht in Brussel. Toen woonde hij in het mooie Sint-Genesius-Rode, vlakbij het Zoniënwoud, dat hem zo genegen is.

Zijn passie voor lopen dateert uit zijn studententijd, toen hij deel uitmaakte van de langeafstandsaflossingsploeg. Af en toe won hij met hen een regionale wedstrijd. Hij is niet te beroerd om toe te geven dat zijn persoonlijke besttijd op de marathon een weinig markante drie uur en twintig minuten bedraagt. Dat is vijftig minuten trager dan zijn vriend en tegenhanger in Washington, de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger Robert Zoellick.

Hij geeft ook toe dat hij kittelorig wordt als hij niet elke dag kan gaan lopen. „Het probleem is dat als je vaak traint, je op de duur niet meer zonder kan. Als je er dan mee ophoudt, wordt het echt een probleem. Het is een verslaving. Het maakt niet uit waar ik ben, ik wil altijd gaan lopen. Soms krijg ik alleen op die momenten iets te zien van de plaats waar ik ben. Door de straten kunnen lopen in plaats van opgesloten te zitten in je hotel, dat maakt een wereld van verschil.”

Zijn hang naar soberheid heeft zijn politieke carrière niet vooruit geholpen. Hij deed het bijzonder slecht in de verkiezingen van 1993, toen hij op de socialistische lijst stond in zijn thuisbasis, het Normandische Eure.

Maar misschien bereikt hij toch nog de top in de politiek. Als de huidige premier Lionel Jospin volgend jaar de presidentsverkiezingen wint, wordt Lamy getipt als een van de grote kanshebbers om hem op te volgen en in Parijs een nieuwe regering te leiden. Maar als het zover komt, als Lamy zijn kruistocht voor de handel inruilt voor de Franse glorie, verwacht dan niet dat hij dat viert met een weelderig banket in de Matignon.